

İNTİHARLA İLGİLİ İNTERNET HABERLERİNİN TÜRKİYE’ DE SUNUM ŞEKLİ İLE İLGİLİ BİR ÖN ÇALIŞMA

Rifat Serav İlhan*

*Dr. Nafiz Körez Sincan Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği

ÖZET

Amaç: İntihar haberlerinin medyada sunum şekli ile intihar riskinde artış arasında ilişki olduğubildirilmiştir. Bu çalışmanın amacı; Türkiye’deki intihar haberlerinin sunum şeklini araştırmaktır. **Yöntem:** Bu çalışmada 2016-2017 yılları arasında internet ortamında yer alan intihar haberleri incelenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) medya çalışanları için hazırladığı intihar haberlerinin sunum şekli ile ilgili öneriler sunan kılavuzu esas alınarak, intihar haberleri içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu bağlamda internet haberlerinin başlık ve içeriklerine odaklanılmıştır. İntihar haberlerinin içeriği toplumu bilgilendirip bilgilendirmediğine göre kodlanmış ve sınıflandırılmıştır. **Bulgular:** 2016 - 2017 yılları arasında internette yer bulan toplam 106 intihar haberi taranmış ve bu haberlerin başlıkları DSÖ’nün önerilerine göre kodlandığında, 98’inin “uygunsuz” (%92); 8’inin “uygun” (%8) olduğu bulunmuştur. 98 “uygunsuz” başlığın 7’sinde (%7) intihar kelimesi kullanılmamasına rağmen, yöntem ve/veya intiharın gerçekleştiği mekanın açık bir şekilde tanımlandığı görülmüştür. **Sonuç:** Çalışmanın sonuçları Türkiye’de intihar haberlerinin sunum kriterlerini içeren bir medya kılavuzunun hazırlanması ya da en azından intihar haberlerinin sunumunda DSÖ’nün önerilerine uyulmasına olan gerekliliği tekrar göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: İntihar, intihar haberleri, medya, internet

A PRELIMINARY STUDY ON PRESENTATION STYLE OF SUICIDE NEWS ON INTERNET IN TURKEY

Aim: It has been reported that presentation style of suicide news in media is associated with an increased risk of suicide. The aim of this study is to investigate the presentation of news related to suicide in Turkey. **Method:** In this study suicide news which were reported on internet between 2016 and 2017 were analysed. The suicide news are subjected to content analysis on the basis of the guideline which was prepared by the World Health Organization for media workers to provide recommendations on presentation style of suicide news. Within this context, in this study the headlines and content of suicide news were focused on. The content of suicide news was coded and categorized according to whether it informs the society or not. **Results:** A total of 106 suicide news, which were reported between 2016 and 2017, were scanned and when the headlines of this news were coded according to WHO recommendations, it was found out that 98 of them were "inappropriate" (92%) and 8 were found to be "appropriate" (8%). Although the word of suicide was not used in 7 of 98 "inappropriate" headlines (7%), it was seen that the method and/or place used for committing suicide were/was clearly defined. **Conclusion:** Results of the study demonstrated that there is a need for preparing a media guideline for Turkish media containing the reporting criteria of suicide news or at least there is a need for complying with WHO recommendations for reporting style of suicides in media.

Keywords: Suicide, suicide reporting, media, internet

GİRİŞ

İntihar Dünya Sağlık Örgütü(DSÖ) verilerine göre dünya genelinde yılda yaklaşık 800.000 kişinin ölümüne mal olan küresel bir halk sağlığı sorunudur (WHO, 2017). İntihar pek çok nedenle ilişkili kompleks bir olgu olmakla birlikte, medyanın riskli popülasyonlarda intihar riskini arttırdığına yönelik ikna edici veriler ortaya konmuş, özellikle de intihar haberlerinin veriliş şeklinin intihar riskinde artış ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Pirkis ve Blood, 2001). Bu kapsamda Hong Kong, Malezya, Sri Lanka, Güney Kore, Çin (Beautrais, Hendin, Yip, Takahashi, Chia, Schmidtke & Pirkis, 2008), Danimarka, Estonya, Norveç, Almanya, Litvanya, İsveç ve Avusturya da intihar haberlerinin sunumu konusunda

medya kılavuzları yayımlanmıştır (Tully ve Elsaka, 2004). İntihar haberlerinin hazırlanışı ve medyada yer alma şekli ile geliştirilen kılavuzların intihar davranışı üzerine ne ölçüde bir etkisi olduğunu bildiren çok az sayıda araştırmanın olduğuna, Pirkis ve arkadaşlarının yapmış olduğu gözden geçirme çalışması ile dikkat çekilmiştir (Pirkis, Burgess, Francis, Blood, & Jolley, 2006b). Yine de kılavuzların etkisini araştıran bazı çalışmalar, sorumlu gazetecilik anlayışının intihar oranlarında azalma ortaya çıkardığını göstermiştir. Viyana Metrosu'nda yaşanan intiharların ardından Avusturya İntiharı Önleme Derneği tarafından intiharların sorumlu habercilik kapsamında nasıl bildirilmesi gerektiği ile ilgili bir kılavuz geliştirilmiş, kılavuzun gazeteciler tarafından uygulanmasını takip eden 6 ay ve sonrasında metro intiharlarında %80 oranında azalma gözlenmiş, süreç içerisinde de bu oranın düşük olarak seyretmeye devam ettiği görülmüştür (Etzersdorfer ve Sonneck, 1998).

Pirkis ve arkadaşları (2006a) farklı ülkeler tarafından sorumlu habercilik kapsamında geliştirilen 9 adet kılavuzu gözden geçirmiş ve kılavuzların birbirine oldukça benzediğini bulmuşlardır. Farklı ülkeler tarafından hazırlanan ve günümüzde halen kullanılmakta olan çeşitli kılavuzların; DSÖ'nün geliştirdiği, intihar haberlerinin sunumunda dikkate alınması gereken önerileri ile genel olarak benzer olduklarını saptamışlardır.

Türkiye'de medyanın intihar üzerindeki etkisini araştıran çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu çalışmalardan "2005 ve 2008 Yıllarında Ulusal Basında Yer Alan İntihar Ya Da İntihar Girişimi Konulu Haberlerde Yer Alan Etik Sorunlar" adlı araştırma; ulusal medyada incelenen medya araçlarının intihar vakalarını kamunun yoğun ilgisini çekecek bir şekilde, özendirici bir dille ve romantize ederek sunduğunu göstermiştir (Savur ve ark., 2008). Araştırmacılar, Türkiye'de medya çalışanları tarafından intihar/intihar girişimi konulu haberlerde hukuki ve etik kurallara yeterince uyulmadığını, bu durumun toplumsal açıdan önemli sorunlara yol açtığını bildirilmişlerdir (Şavur ve ark., 2011). Polis intiharları üzerine medya etkisini araştıran başka bir çalışmada polis intiharları ile ilgili haberlerin içerik analizi yapılmış, çalışma sonucunda haberlerin sunumunda DSÖ önerilerine uyulmadığı, tirajı daha yüksek olan gazetelerde bu durumun daha çok görüldüğü, bazı intihar olgularının önceki intihar haberlerinin yayınlanmasından hemen sonra meydana geldiği bulunmuştur (Harmancı, Buçak, Gültekin, & Güldibi, 2014). Türkiye'deki medya ve intihar ilişkisini araştıran her iki çalışmada; intihar haberlerinin yayınlanma şeklinin taklit intihar olgusuna neden olabileceğine, haberlerin sunumunda DSÖ'nün belirlediği sorumlu habercilik ilkelerine uyulmadığına dikkat çekmiştir (Savur ve ark., 2008; Harmancı vd., 2014).

Bilimsel yazında Türkiye'deki intihar haberlerinin DSÖ önerileri referans alınarak incelendiği başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sınırlı çalışmaların yayınlanmasından günümüze kadar geçen zaman diliminde haberlerin sunum şeklinde bir değişiklik olup olmadığı belirsizdir. Bu çalışmada; Türkiye'deki intihar haberlerinin sunumunda, DSÖ'nün sorumlu habercilik ilkelerinin dikkate alınıp alınmadığının araştırılması, bu kapsamda literatüre katkı yapılması ve konu ile ilgili gelecekte daha fazla araştırma yapılması için uzmanların dikkatinin çekilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla intihar haberlerinin sunumunda kullanılan başlıkların DSÖ'nün sorumlu habercilik ilkelerine uyup uymadığı; haber içeriğinde toplumu intihar konusunda bilgilendirip bilgilendirmediği değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada 2016-2017 yılları arasında internette yer alan Türkiye'deki intihar haberleri taranmıştır. İnternet taramasında Interactive Advertising Bureau (IAB) Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması 2017 verilerine göre en çok ziyaret edilen haber siteleri olan <https://sozcu.com.tr>, <https://sabah.com.tr>, <https://haberler.com.tr>, <https://hurriyet.com.tr>; kullanıcılarına farklı haber kaynaklarına tek bir yerden ulaşım sağlayan en sık kullanılan internet portalı <https://mynet.com.tr> ile Türkiye'de en sık kullanılan arama motoru olan Google kullanılmıştır. Haberlerin aranmasında "intihar 2016", "intihar 2017", "intihar etti", "kendini astı", "başından vurdu", "atladi" anahtar kelimeleri kullanılarak 2016 ve 2017 yılları arasında internet ortamında yer bulan bütün intihar haberlerine ulaşılması hedeflenmiştir. Aramalarda aynı intihar olayından bahsettiği tespit edilen intihar haberlerinden sadece bir tanesi çalışmaya dahil edilmiştir. Bunun sebebi yapılan aramalarda aynı intihar olayından bahseden haberlerin başlıklarından içeriklerine kadar birbirleri ile özdeş olmasıdır.

Değerlendirmenin ikinci aşamasında DSÖ'nün medya çalışanlarının intihar haberlerini nasıl sunması gerektiği ile ilgili yayınladığı kılavuzun haber başlığı ve toplumu bilgilendirme maddelerindeki önerileri esas alınarak hazırlanan ölçme aracı ile içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. DSÖ, intihar haberlerinin sunumunda dikkat edilmesi gereken 11 maddeden oluşan öneri kılavuzu yayınlamıştır (WHO, 2017). İntihar haberlerinin başlıkları DSÖ'nün önerilerine uygun olup olmadıklarına göre kodlanmıştır.

İncelenen haber başlıklarında “intihar” kelimesinin geçmesi ve başlıkta intihar yöntemi ya da intiharın gerçekleştiği mekandan birinin açıkça tanımlaması durumunda intihar haberi “uygunsuz” olarak sınıflandırılmıştır. Haber başlığında “intihar” kelimesinin bulunmaması ve başlık içerisinde intiharın yöntemi ile intiharın gerçekleştiği mekanın açıkça tanımlanmadığı intihar haberleri ise “uygun” olarak sınıflandırılmıştır.

DSÖ medya kılavuzundaki maddelerinden birisi de toplumun intihar konusunda bilgilendirilmesidir (WHO,2017). İntiharın risk faktörleri, işaretleri, nerden ve nasıl yardım alınabileceği, psikiyatrik hastalıklarla ilişkisi, tedavi edilebilirliği ve önlenebilirliğinin en az birinden toplumu intihar konusunda bilgilendirmek amacıyla bahseden intihar haberleri “koruyucu” olarak kodlanmıştır.

BULGULAR

2016 - 2017 yılları arasında internette yer bulan toplam 106 intihar haberi taranmış ve bu haberlerin başlıkları DSÖ'nün önerilerine göre kodlandığında, 98' nin “uygunsuz” (%92); 8'nin “uygun”(%8) olduğu bulunmuştur.98 “uygunsuz” başlığın 7'sinde (%7) intihar kelimesi kullanılmamasına rağmen, yöntem ve/veya intiharın gerçekleştiği mekanın açık bir şekilde tanımlandığı görülmüştür. “Halı sahanın tellerine kendini astı”, “terasına kendini astı”, “kendini 6. kattan aşağı bıraktı”, “kafasına sıktı”, “kendi boğazını kesti”, “ölüme atladı”, “fare zehri içti” şeklinde kullanılan haber başlıklarında intihar kelime geçmemesine rağmen, yöntem ve/veya intiharın gerçekleştiği mekanın açıkça tanımlandığı görülmüştür.

“Uygun” olarak kodlanan haber başlıkları, intihar kelimesi kullanılmamış, intihar yöntemine ve/veya intiharın gerçekleştiği mekan tanımlanmamış başlıklardır.“Canına kıydı”, “yaşamına son verdi”, “ölü bulundu”, “hayatını kaybetti” şeklinde atılmıştır. Uygun kategorideki haber başlıklarından 3 tanesi “katliam yaptı”, “yasak aşk dehşeti”, “sevgili dehşeti” şeklinde atılmıştır. Mekan ve yöntem tarif etmemesi ve intihar kelimesi kullanılmaması nedeniyle “uygun” kategorisine alınan bu başlıkların haber içeriği ile birlikte tekrar değerlendirerek sansasyonel özellik taşıyıp taşımadıklarının, bu kapsamda da “uygun” ve “uygunsuz” olarak yeniden kategorize edilmeleri gerektiği görülmüştür. Ancak bu çalışma sadece haber başlıklarında intihar kelimesinin bulunup bulunmaması, yöntem ve mekanın tanımlanıp tanımlanmamasını ele alması nedeniyle ek bir analiz yapılmamıştır. Ayrıca “canına kıydı”“hayatına son verdi” gibi ifadeler intihar kelimesi ile aynı anlamı taşıması nedeniyle, bu ifadelerin de haber başlıklarında kullanılmasının ne derece uygun olup olmadığı konusunda ayrı bir çalışmanın ve disiplinler arası bir tartışmanın yürütülmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Çalışmamız ölçü olarak DSÖ kılavuzunu temel aldığı için, intihar kelimesi ile aynı semantik kategorideki ifadelerin uygun olup olmadığı konusunda ek bir analiz yapılmamıştır.

“Uygunsuz” kategorisindeki 4 haber başlığında, “Canlı yayında intihar etti...”, “facebookta canlı yayın...”, “intihar selfie’ si çekti...” gibi, intihar sırasında instagram, facebook gibi sosyal paylaşım sitelerinde canlı yayın yapıldığını ya da anlık paylaşımında bulunulduğunu açıkça belirtecek şekilde haber başlığı atılmıştır. Bu durum, okuyucunun dikkatini çekmek amacıyla haber başlıklarının düzenlendiğini düşündürmüştür.

Taramada intiharın risk faktörleri ve intiharın işaretleri konusunda bilgi veren intihar haberi bulunamamıştır. İntihar konusunda nereden ve nasıl yardım alınabileceği, psikiyatrik hastalıklarla olan ilişkisi, intiharın önlenebilirliği, tedavi edilebilirliği hakkında bilgi veren intihar haberi saptanamamıştır. İntiharın doğası konusunda uzman görüşüne de hiçbir haberde yer verilmemiştir. Haber içeriğinde intihar hakkında verilen bilgiler genellikle kolluk güçlerine, olaya tanık olanlara, maktulün yakınlarına veya komşularından alınan bilgilere dayandırılmıştır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada, Türkiye’de 2016-2017 yılları arasında internette yer bulan intihar haberlerinin DSÖ'nün önerilerine uygun bir biçimde sunulup sunulmadığını saptamak amaçlanmıştır. Bu amaçla okuyucunun ilk dikkatini çeken kısım olan haber başlıklarının DSÖ'nün haber başlığı önerilerine uygun olarak atılıp atılmadığı ve haber içeriğinde intiharla ilgili toplumu bilgilendirici, yardım bulmaya ve almaya yönlendiren bilgilerin olup olmadığı incelenmiştir.Bu çalışmanın sonuçları;Türkiye’de internette en sık ziyaret edilen haber sitelerinde yer alan intihar haberlerinin başlıklarının %92’sinin, DSÖ'nün önerileri dikkate alınmadan yazıldığını ve intihar haberlerinin içerik analizi yapılmasına gerek bırakmaksızın haber etiği ile uygunsuz olduğunu ortaya koymuştur. Uygunsuz haber başlıklarının %93’ü intihar kelimesini içermiş, intihar kelimesinin geçmediği haber başlıklarında ise intiharın yöntemi

ve/veya intiharın gerçekleştiği mekan açıkça tanımlanmıştır. DSÖ'nün medya kılavuzu; intihar haberlerinin başlıklarının "intihar" kelimesini içermemesini, intihar yöntemi ve mekanının açık bir şekilde başlıkta belirtilmemesini önermektedir (WHO,2017).

Çalışmada, intihar haberlerinde kullanılan başlık içeriğinin, maktulün sosyodemografik özellikleri, intiharda kullanılan yöntem ve intiharın alışılmadık bir şekilde gerçekleşip gerçekleşmemesine göre değişebildiği görülmüştür. Özellikle 18 yaş altı, kadın cinsiyet, ası ve atlama yoluyla intihar, toplumda saygı gören meslek grupları ve sosyal medya ile ilişkili intihar haberlerinde kullanılan başlıkların,DSÖ'nün önerilerine uygun olmayacak biçimdemaktulün cinsiyeti, yaşı, intiharın mekanı ve yöntemini içerecek şekilde yazıldığı dikkat çekmiştir. Özellikle intiharın sosyal paylaşım sitelerinde canlı olarak yayınlandığı olgular, okuyucu ve gazetecinin ilgisini kolayca çekebilmektedir. Bu çalışmada incelenen intihar haberlerinden 4'ü, maktulün intiharını sosyal medya aracılığı ile canlı yayınlamış olduğunu haber başlığında açıkça belirtmişti. 4 haberin tümünün başlığı da sosyal medya araçlarının intihar sırasında kullanıldığını açıkça belirtmiştir. Medya profesyonellerinin bu anlamda sosyal öğrenme aracılı taklit intihar riskini arttıracak intihar olguları konusunda farkındalık sahibi olması gerekmektedir.

Özellikle riskli gruplar üzerinde intihar haberlerinin güçlü etkisinin olduğu pek çok çalışmada bildirilmiştir (Bollen ve Phillips, 1982; Stack, 2003, 2005).Bu nedenle pek çok ülke intihar haberlerinin doğrudan intiharların nedeni olup olmadığına bakmaksızın intihar haberlerinin verilmesi ile ilgili kılavuz yayınlama yoluna gitmek zorunda kalmıştır. Tek bir kişi olsa dahi, intihar haberlerinin verilmesi riskli bireylerde taklit intihar olgularına yol açabilecek etki gücüne sahiptir. Haber başlığı ya da haber içeriğinde maktulün yaşı, mesleği gibi sosyodemografik özelliklerin açıkça bahsedilmesinin, benzer sosyodemografik özellikleri olan riskli popülasyonda taklit intiharlar riskini arttırmaktadır (Cheng, 2007; Gould vd., 2014). Özellikle genç ve yaşlı popülasyonun intihar haberlerinden etkilenme riskinin yüksek olduğu bulunmuştur (Pirkis, 2006b). Çalışmamızın sonuçlarına göre intihar haberlerinden 6 tanesinin başlığında maktulün yaşına açıkça belirtildiği, intihar yöntemi ve gerçekleştiği mekanın açıkça tanımlandığı tespit edilmiştir. Her 6 haberde de maktulünün 18 yaşından küçük olduğu haber başlığında belirtilmiştir. İncelenen 106 intihar haberi arasında 1 tanesinin başlığında ise, kişinin yaşlı olduğu belirtilmiş, haber başlığında "kanser hastası yaşlı adam intihar etti" şeklinde bir ifade kullanılmıştır. 18 yaş altındaki kişilerin intihar haberlerinde kullanılan başlıkların tümü; maktulün yaşını, intiharda kullanılan yöntemi ve intiharın gerçekleştiği mekanın açıkça tarif etmiştir. Söz konusu başlıkların bu anlamda bir intihar haberinin başlığının nasıl atılmaması gerektiğine ışık tuttuğu söylenebilir. Örnek olarak, "16 yaşındaki çocuk kendini halı saha tellerine ipe astı", "17 yaşındaki kız yurttan kendini aşağı attı" "17 yaşındaki kız çatıdan kendini aşağı bıraktı", "16 yaşındaki kız parkta silahla intihar etti", "14 yaşındaki çocuk intihar etti" şeklinde düzenlenen haber başlıkları çalışmamızda uygunsuz kategoriye alınmıştır. Ergenlik dönemindeki intiharların haberleştirilmesine aynı yaş grubunda taklit intiharları artırma riski nedeniyle özellikle dikkat edilmesi gerektiği pek çok çalışmada vurgulanmıştır (Blumenthal ve Bergener, 1973;Phillips ve Carstensen, 1988;Dunlop vd.,2011). Çalışmamızda incelenen Türkiye'deki 18 yaş altı intihar haberlerinde bu uyarının dikkate alınmadan haber başlığı atıldığı görülmüştür.

Toplumca tanınan "ünlü" kişilerin intihar haberlerinin verilmesi şeklinin, tanınan kişi ile aynı yaş grubunda olan ya da bu kişi ile özdeşim kurmaya eğilimli popülasyonda intihar riskini arttırdığı; intihar haberlerinin maktulü onurlandıracak, romantize edecek şekilde verilmesinin özellikle riskli popülasyonda intiharı çekici hale getirdiği; intiharın geride kalanlara ya da topluma mesaj verme, iz bırakmayı sağlayan bir yol olarak görülmesini meşrulaştırdığı bildirilmiştir (Tatum vd.,2010). Bu çalışmada ise ünlü intiharı ile ilgili toplamda 2 habere rastlanmıştır. Bu 2 haberin de başlığı uygunsuz olarak kodlanmıştır. Haber başlıklarında "intihar" kelimesi geçmektedir ve haber başlığı maktulü onurlandıracak ve romantize edecek şekilde atılmıştır.

Çalışmada intihar haberlerinin içerikleri toplumu intihar konusunda bilgilendirme amacı taşıyıp taşıyamamasına göre kodlanmıştır. İncelenen haberlerin hiç birinin içeriğinde intihar konusunda bilgilendirmeye rastlanılmamış ve 106 haberin %100'nün "koruyucu" içeriğe sahip olmadığı bulunmuştur. Ayrıca intihar konusunda uzmanların görüşlerine yer verilmemiş, intihar hakkındaki bilgiler genellikle güvenlik güçlerinden, maktulün yakınlarından, olaya şahit olanlardan ve çevredeki komşularından alınmıştır. Bu anlamda çalışma sonuçları Türkiye'deki intihar haberlerinin intihar konusundaki uzmanların görüşlerine başvurulmadığı, intihar hakkında bu uzmanlardan yardım alınmadan haberleştirilme eğiliminde olduğu söylenebilir.

Bu çalışmanın önemi, Türkiye'deki intihar haberlerinin sadece başlıklarının içeriğinin dahi DSÖ'nün sorumlu habercilik ilkelerinin dikkate alınmadan hazırlanılmaya devam edildiğine ve Türkiye'de medya ve intihar ilişkisini araştıran ilk çalışmaların bulgularından bu yana medyanın intihar haberlerini uygunsuz ve halk sağlığı açısından risk oluşturacak şekilde sunma konusunda bir değişim göstermediğine dikkat çekmesidir. Türkiye'de bu konuda yapılmış bilinen üçüncü çalışma olması bakımından sınırlı veri ortamına katkı sağlamaktadır. Ürütücü olan ise çalışmamızın Türkiye'deki intihar haberlerinde intihara karşı hassas ve risk altında olan popülasyonun dikkate alınmadan ve bu konuda hiçbir düzenleme olmadan, toplum sağlığı dikkate alınmadan özensiz ve sorumlu habercilikle bağdaşmayan bir şekilde haber yapıldığına işaret eden bulguların saptanmış olmasıdır. Medyanın intihar haberlerini sunum şeklinin, bu anlamda Türkiye'deki intiharı önleme konusundaki çabaları baltaladığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu çalışmada haber içeriğinin analizi sadece toplumu intihar konusunda eğitici ve toplumda farkındalık yaratıcı bilgiler içerip içermediğinin saptanması amacıyla yapılmıştır. İncelenen haberlerin 2016-2017 yılları arasındaki intihar haberleri ile sınırlı olması ve incelenen haber sayısının Türkiye genelinde intihar haberlerinin uygun içeriğe sahip olup olmadığı konusunda genel bir sonuca ulaşmak için az olması ve internet dışında yazılı basındaki gazete haberlerinin bu çalışmaya dahil edilmemiş olması çalışmanın başlıca sınırlılıklarıdır. Gelecekte DSÖ'nün önerilerinin tümünü kapsayacak şekilde yapılan içerik analizi çalışmaları, Türkiye'deki intihar haberlerinin sunum şeklinin nasıl olması ve nasıl olmaması gerektiği ile ilgili ayrıntılı ve anlamlı veriler sunacaktır. Yine de analiz edilen intihar haberlerinin başlıklarının %92'sinin uygunsuz olması ve incelenen 106 haberin %100'nün koruyucu nitelikte olmaması; ülkemizdeki intiharla mücadele çalışmalarının medya alanında eksik kaldığını düşündürmektedir. Çalışmanın sonuçları Türkiye'de uzmanlar ve medya profesyonelleri tarafından intihar haberlerinin sunum kriterlerini içeren bir medya kılavuzunun hazırlanması ya da en azından intihar haberlerinin sunumunda DSÖ'nün önerilerine uyulmasına olan gerekliliği tekrar göstermiştir. Çalışmamız gelecekte bu alanda çalışma yapılmasına olan ihtiyacı ve geçmişteki uygunsuz haber sunumu biçiminin, haber başlıklarının atılma şeklinde dahi bir değişim göstermediğini ortaya koymuştur. Bu nedenle de yapılacak sonraki araştırmalar için öncül veriler sunmaktadır.

KAYNAKLAR

- Beautrais, A., Hendin, H., Yip, P., Takahashi, Y., Chia, B. H., Schmidtke, A., & Pirkis, J. (2008). Improving portrayal of suicide in the media in Asia. *Hendin H, Phillips MR, Vijayakumar L, Pirkis J, Wang H, Yip P, Wasserman D, Bertolote JM, Fleischmann A, editors. Suicide and suicide prevention Asia. Geneva: WHO, p39-50.*
- Blumenthal, S., & Bergner, L. (1973). Suicide and newspapers: A replicated study. *American Journal of Psychiatry, 130(4)*, 468-471.
- Bollen, K. A., & Phillips, D. P. (1982). Imitative suicides: A national study of the effects of television news stories. *American sociological review, 802-809.*
- Cheng, A. T., Hawton, K., Lee, C. T., & Chen, T. H. (2007). The influence of media reporting of the suicide of a celebrity on suicide rates: a population-based study. *International journal of epidemiology, 36(6)*, 1229-1234.
- Dunlop, S. M., More, E., & Romer, D. (2011). Where do youth learn about suicides on the Internet, and what influence does this have on suicidal ideation?. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 52(10)*, 1073-1080.
- Etzersdorfer, E., & Sonneck, G. (1998). Preventing suicide by influencing mass-media reporting. The Viennese experience 1980–1996. *Archives of Suicide Research, 4(1)*, 67-74.
- Gould, M. S., Kleinman, M. H., Lake, A. M., Forman, J., & Midle, J. B. (2014). Newspaper coverage of suicide and initiation of suicide clusters in teenagers in the USA, 1988–96: a retrospective, population-based, case-control study. *The Lancet Psychiatry, 1(1)*, 34-43.
- Harmancı, F.M., Buçak, M., Gültekin, E., & Güldibi, M. (2014). Gazetelerde Polis İntihar Haberlerinin Sunumu. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 13(51)*.
- Phillips, D. P., & Carstensen, L. L. (1988). The effect of suicide stories on various demographic groups, 1968–1985. *Suicide and Life-Threatening Behavior, 18(1)*, 100-114.

- Pirkis, J., & Blood, R. W. (2001). Suicide and the media: Part I. Reportage in nonfictional media. *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 22(4), 146.
- Pirkis, J., Blood, R. W., Beautrais, A., Burgess, P., & Skehan, J. (2006a). Media guidelines on the reporting of suicide. *Crisis*, 27(2), 82-87.
- Pirkis, J. E., Burgess, P. M., Francis, C., Blood, R. W., & Jolley, D. J. (2006b). The relationship between media reporting of suicide and actual suicide in Australia. *Social science & medicine*, 62(11), 2874-2886.
- Pirkis, J., Dare, A., Blood, R. W., Rankin, B., Williamson, M., Burgess, P., & Jolley, D. (2009). Changes in media reporting of suicide in Australia between 2000/01 and 2006/07. *Crisis*, 30(1), 25-33.
- Stack, S. (2003). Media coverage as a risk factor in suicide. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 57(4), 238-240.
- Stack, S. (2005). Suicide in the media: A quantitative review of studies based on nonfictional stories. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 35(2), 121-133.
- Şavur, E., Aygün Cengiz, S., Karakuş, N. (2012). "2008 Yılında Ulusal Basında Yer Alan İntihar Ya Da İntihar Girişimi Konulu Haberlerde Etik Sorunlar", 46. *Ulusal Psikiyatri Kongresi (5-9 Ekim 2009, İzmir)* <http://intiharionleme.org/calisma.pdf>
- Tatum, P. T., Canetto, S. S., & Slater, M. D. (2010). Suicide coverage in US newspapers following the publication of the media guidelines. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 40(5), 524-534.
- Tully, J., & Elsaka, N. (2004). Suicide and the Media: A Study of the Media Response to 'Suicide and the Media: The Reporting and Portrayal of Suicide in the Media-A Resource'. *Christchurch: School of Political Science and Communication, University of Canterbury*.
- World Health Organization (2017). Preventing suicide: a resource for media professionals, update 2017. Geneva: World Health Organization http://www.who.int/mental_health/suicide-prevention/resource_booklet_2017/en/ erişim tarihi: 12.03.2018